

شیوه‌نامه برگزاری همایش‌های مشارکت اجتماعی در نظام سلامت

مقدمه

با توجه به پیچیدگی روزافزون چالش‌های نظام سلامت، تحقق اهداف کلان این حوزه مستلزم بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های اجتماعی، مردمی و بین‌بخشی است. مشارکت اجتماعی در رویکردهای نوین حکمرانی سلامت، صرفاً به معنای حمایت مالی یا فعالیت‌های داوطلبانه نیست، بلکه فرآیندی نظام‌مند، مستمر و مسئولانه است که تمامی ذی‌نفعان اعم از مردم، سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین، انجمن‌های علمی، بنگاه‌های اقتصادی، بخش خصوصی و سایر نهادهای مدنی را در شناسایی مسائل، تصمیم‌سازی، اجرا، نظارت، ارزیابی و توسعه نظام سلامت مشارکت می‌دهد.

برگزاری همایش‌های مشارکت اجتماعی در نظام سلامت، در سطوح ملی، استانی و دانشگاهی، بستری برای توسعه حکمرانی مشارکتی، ایجاد هم‌افزایی میان ذی‌نفعان، معرفی تجربه‌های موفق، هدایت ظرفیت‌های اجتماعی به سمت اولویت‌های نظام سلامت، شبکه‌سازی میان کنشگران و تدوین راهکارهای اجرایی محسوب می‌شود.

این شیوه‌نامه به منظور ایجاد وحدت رویه در برنامه‌ریزی، اجرا، ارزیابی و مستندسازی همایش‌های مشارکت اجتماعی در نظام سلامت تدوین شده است.

ماده ۱- اصول حاکم بر برگزاری همایش

برگزاری همایش بر اساس اصول زیر انجام می‌شود:

- ✓ عدالت در سلامت و عدالت در انتخاب برگزیدگان؛
- ✓ مشارکت محوری و مردم‌محوری؛
- ✓ شفافیت و پاسخگویی؛
- ✓ اثرگذاری اجتماعی؛
- ✓ نوآوری و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین؛
- ✓ هم‌افزایی و همکاری بین‌بخشی؛
- ✓ همسویی با سیاست‌های ملی سلامت؛
- ✓ توجه ویژه به مناطق کم‌برخوردار و گروه‌های آسیب‌پذیر؛
- ✓ پایداری و توسعه سرمایه اجتماعی؛
- ✓ رعایت شایسته‌سالاری، اخلاق حرفه‌ای و پرهیز از تعارض منافع در تمامی مراحل برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی همایش.

ماده ۲- اهداف همایش

اهداف برگزاری همایش عبارت است از:

- ✓ تبیین جایگاه مشارکت اجتماعی در ارتقای سلامت عمومی و تحقق اهداف نظام سلامت؛
- ✓ هدایت مشارکت‌های اجتماعی به سمت اولویت‌ها و نیازهای نظام سلامت؛
- ✓ ایجاد نظام شناسایی، ارزیابی، شبکه‌سازی و توانمندسازی کنشگران مشارکت اجتماعی؛
- ✓ ایجاد بستر مناسب برای تبادل تجربه‌ها، معرفی الگوهای موفق و ترویج فرهنگ مشارکت؛

- ✓ شناسایی، سازماندهی و شبکه‌سازی ظرفیت‌های موجود در میان سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین، انجمن‌های علمی، بنگاه‌های اقتصادی، بخش خصوصی و سایر کنشگران اجتماعی؛
- ✓ تشویق و ترغیب بخش‌های مختلف جامعه به مشارکت فعال‌تر در برنامه‌ها و پروژه‌های سلامت؛
- ✓ زمینه‌سازی برای هم‌افزایی میان دانشگاه‌های علوم پزشکی، دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مردمی؛
- ✓ تبادل تجربه‌های موفق ملی و بین‌المللی؛
- ✓ ارائه خروجی‌های کاربردی شامل بیانیه پایانی، پیشنهادهای سیاستی و برنامه‌های اجرایی؛
- ✓ تقویت سرمایه اجتماعی و توسعه گفت‌وگو مشارکت اجتماعی در نظام سلامت.

ماده ۳- دامنه اجرا و ارکان همایش

این شیوه‌نامه بر کلیه همایش‌های مرتبط با مشارکت اجتماعی که توسط وزارت بهداشت، دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و یا با مشارکت آنان برگزار می‌شود، حاکم است.

همایش‌ها از نظر سطح برگزاری به سه دسته تقسیم می‌شوند:

- همایش ملی؛
- همایش استانی؛
- همایش دانشگاهی.

ارکان اجرایی هر همایش عبارت‌اند از:

- کمیته اجرایی؛
- کمیته علمی (حسب ضرورت و متناسب با سطح همایش)؛
- دبیرخانه همایش.

کمیته اجرایی متشکل از مدیرکل، رئیس یا مدیر واحد مسئول سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین سلامت، نمایندگان واحدهای ذی‌ربط دانشگاه و حسب مورد نمایندگان دستگاه‌های همکار بوده و مسئولیت برنامه‌ریزی، هماهنگی، پشتیبانی، اطلاع‌رسانی، ثبت‌نام، مستندسازی و تهیه گزارش نهایی همایش را بر عهده دارد.

در همایش‌های ملی، دبیرخانه دائمی در اداره کل سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین سلامت وزارت بهداشت مستقر خواهد بود.

ماده ۴- محورهای اصلی همایش

محورهای همایش متناسب با سطح برگزاری و نیازهای نظام سلامت تعیین می‌شود و می‌تواند شامل موضوعات زیر باشد:

- ✓ حکمرانی مشارکتی و نقش مردم در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری نظام سلامت؛
- ✓ سازوکارهای شناسایی، ثبت و ارزش‌گذاری مشارکت‌های اجتماعی؛
- ✓ نقش خیرین سلامت در توسعه زیرساخت‌ها و خدمات نظام سلامت؛
- ✓ مسئولیت اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی و ظرفیت‌های بخش خصوصی؛
- ✓ جایگاه سازمان‌های مردم‌نهاد در سیاست‌گذاری، اجرا و نظارت اجتماعی؛
- ✓ الگوهای موفق ملی و بین‌المللی مشارکت اجتماعی؛
- ✓ فناوری‌های نوین، سلامت دیجیتال و هوش مصنوعی در توسعه مشارکت‌های اجتماعی؛
- ✓ مشارکت اجتماعی در پیشگیری، ارتقای سلامت، سلامت خانواده و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر؛

- ✓ نوآوری اجتماعی، کارآفرینی اجتماعی و تجربه‌های موفق دانشگاه‌ها.
- در صورت پیش‌بینی برنامه تقدیر، گروه‌های قابل تقدیر می‌توانند شامل موارد زیر باشند:
- ✓ سازمان‌های مردم‌نهاد حوزه سلامت؛
- ✓ انجمن‌های حمایت از بیماران و خیریه‌های بیمارستانی؛
- ✓ مؤسسات و مراکز درمانی خیریه؛
- ✓ خیرین سلامت؛
- ✓ شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی فعال در مسئولیت اجتماعی؛
- ✓ گروه‌های داوطلب؛
- ✓ استارت‌آپ‌ها و طرح‌های نوآورانه؛
- ✓ اساتید و پژوهشگران؛
- ✓ انجمن‌های علمی؛
- ✓ سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی که خدمات برجسته‌ای در توسعه مشارکت اجتماعی ارائه کرده باشند.

ماده ۵- شاخص‌های انتخاب و تقدیر از برگزیدگان

در صورت پیش‌بینی برنامه تقدیر، انتخاب برگزیدگان صرفاً بر اساس میزان فعالیت یا حجم کمک‌های انجام‌شده نبوده و بر مبنای میزان اثرگذاری، نوآوری، پایداری و همسویی با اولویت‌های نظام سلامت انجام خواهد شد.

شاخص‌های ارزیابی در سه محور زیر تعیین می‌شود:

الف) شاخص‌های اثرگذاری

- میزان اثر بر سلامت جامعه؛
- همسویی با اولویت‌های نظام سلامت؛
- کاهش نابرابری‌های سلامت؛
- میزان پوشش جامعه هدف؛
- پایداری نتایج و آثار فعالیت.

ب) شاخص‌های نوآوری

- ارائه راهکارهای نوآورانه؛
- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین؛
- استفاده از هوش مصنوعی و فناوری‌های دیجیتال؛
- مدل‌های نوین تأمین منابع؛
- قابلیت توسعه و الگوبرداری.

ج) شاخص‌های راهبردی

فعالیت در حوزه سالمندی، پیشگیری، غربالگری، توانبخشی، سلامت روان، سلامت مادر و کودک، سلامت خانواده، سلامت دیجیتال، مدیریت بحران، محیط زیست، سبک زندگی سالم و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر.

دبیرخانه همایش می‌تواند متناسب با موضوع هر همایش، شاخص‌ها و امتیازات تکمیلی را تدوین و به تصویب کمیته اجرایی برساند.

ماده ۶- فرآیند برگزاری همایش

فرآیند برگزاری همایش شامل مراحل زیر است:

۱. تعیین زمان و محل برگزاری؛
۲. تعیین محورهای همایش؛
۳. اطلاع‌رسانی و فراخوان (حسب نوع همایش)؛
۴. ثبت‌نام و ساماندهی شرکت‌کنندگان؛
۵. برگزاری نشست‌های تخصصی، کارگاه‌ها و پنل‌های کارشناسی؛
۶. در صورت پیش‌بینی برنامه تقدیر، دریافت، ارزیابی و انتخاب برگزیدگان بر اساس شاخص‌های مصوب؛
۷. برگزاری همایش؛
۸. مستندسازی و تهیه گزارش نهایی.

همایش می‌تواند به صورت حضوری، مجازی یا ترکیبی برگزار شود.

اطلاع‌رسانی همایش از طریق پایگاه‌های اطلاع‌رسانی، رسانه‌های رسمی، شبکه‌های اجتماعی و سایر ابزارهای ارتباطی مجاز انجام خواهد شد.

ماده ۷- خروجی‌های مورد انتظار

خروجی‌های هر همایش، متناسب با سطح و اهداف آن، می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- ✓ بیانیه پایانی؛
- ✓ بانک اطلاعات کنشگران مشارکت اجتماعی؛
- ✓ بانک ایده‌ها و تجربه‌های موفق؛
- ✓ پیشنهادهای سیاستی و اجرایی؛
- ✓ مجموعه مقالات یا گزارش نشست‌های تخصصی؛
- ✓ گزارش نهایی همایش؛
- ✓ تقدیر از الگوهای برتر مشارکت اجتماعی.

در همایش‌های ملی، حسب تشخیص دبیرخانه، خروجی‌هایی نظیر سند اولویت‌های مشارکت اجتماعی، بسته‌های سیاستی یا گزارش ملی مشارکت اجتماعی نیز قابل تهیه خواهد بود.

ماده ۸- دبیرخانه همایش

دبیرخانه همایش مسئول برنامه‌ریزی، هماهنگی، مستندسازی، پشتیبانی اجرایی و پیگیری مصوبات همایش است.

در همایش‌های ملی، دبیرخانه دائمی در اداره کل سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین سلامت وزارت بهداشت مستقر بوده و مسئولیت هماهنگی، پایش، مستندسازی، انتشار تجربه‌های موفق و برنامه‌ریزی دوره‌های بعدی همایش را بر عهده دارد.

در همایش‌های استانی و دانشگاهی، دبیرخانه در واحد مسئول سازمان‌های مردم‌نهاد و خیرین سلامت دانشگاه برگزارکننده تشکیل می‌شود.

ماده ۹- تأمین منابع مالی

منابع مالی مورد نیاز برای برگزاری همایش از محل اعتبارات مصوب، مشارکت دستگاه‌های همکار، حمایت خیرین، مسئولیت اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی و سایر منابع قانونی تأمین می‌شود.

کلیه حمایت‌های مالی باید با رعایت قوانین و مقررات، اصل شفافیت و پرهیز از تعارض منافع انجام شود.

ماده ۱۰- بازنگری شیوه‌نامه

این شیوه‌نامه حسب نیاز و متناسب با سیاست‌ها، قوانین و اولویت‌های نظام سلامت، توسط دبیرخانه دائمی همایش بازنگری شده و پس از تأیید مرجع ذیصلاح، اصلاحات لازم اعمال خواهد شد.